

Ανάγκες πληροφόρησης των μεταγενέστερων χρηστών βάσει του κανονισμού REACH Περίληψη των μελετών αγοράς της περιόδου 2017-18

Περίληψη

Ιούνιος 2019

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Η παρούσα έκδοση προορίζεται αποκλειστικά για σκοπούς ενημέρωσης και δεν απηχεί κατ' ανάγκη την επίσημη γνώμη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν έγγραφο.

Έκδοση	Επικαιροποίηση	Αλλαγή
1.0	08.07.2019	Πρώτη έκδοση

Ανάγκες πληροφόρησης των μεταγενέστερων χρηστών βάσει του κανονισμού REACH - Συνοπτική παρουσίαση

Κωδικός αναφοράς: ECHA-2019-R-14-EL

ISBN: 978-92-9481-287-2

Αριθ. καταλόγου: ED-04-19-508-EL-N

DOI: 10.2823/14603

Ημερομηνία έκδοσης: Ιούνιος 2019

Γλώσσα: EL

© Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων, 2019

Εξώφυλλο © Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων

Εάν έχετε ερωτήσεις ή παρατηρήσεις σχετικά με το παρόν έγγραφο, μπορείτε να τις υποβάλετε χρησιμοποιώντας το έντυπο αίτησης πληροφοριών (παραθέτοντας τον κωδικό αναφοράς και την ημερομηνία έκδοσης). Το έντυπο αίτησης πληροφοριών διατίθεται στη σελίδα επικοινωνίας του διαδικτυακού τόπου του ECHA, στη διεύθυνση:

<http://echa.europa.eu/contact>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων

Ταχυδρομική διεύθυνση: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Διεύθυνση του Οργανισμού: Annankatu 18, Helsinki, Finland

1. Περίληψη

Πλαίσιο

Κατά τα έτη 2017 και 2018, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA) διενήργησε έξι μελέτες με εταιρούς προκειμένου να κατανοήσει τον βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις είναι ενήμερες για τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας, τον τρόπο με τον οποίο τα χρησιμοποιούν και τι αναμένουν να περιλαμβάνεται σε αυτά. Το εκτεταμένο δελτίο δεδομένων ασφαλείας αποτελείται από το κυρίως κείμενο -το οποίο περιλαμβάνει 16 ενότητες- και σενάρια έκθεσης υπό μορφή παραρτήματος.

Ο κανονισμός REACH εισήγαγε απαίτηση επέκτασης του δελτίου δεδομένων ασφαλείας με ένα παράρτημα σεναρίων έκθεσης για τις επικίνδυνες ουσίες¹ που καταχωρίζονται σε ποσότητες 10 τόνων και άνω ετησίως. Το εκτεταμένο δελτίο δεδομένων ασφαλείας είναι το μέσον για την κοινοποίηση συναφών πληροφοριών που προέρχονται από την αξιολόγηση χημικής ασφάλειας του καταχωρίζοντος. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα σενάρια έκθεσης θα πρέπει να βοηθούν τους χρήστες χημικών ουσιών να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος.

Οι μελέτες στην παρούσα έκθεση περιλαμβάνουν παρατηρήσεις τόσο σχετικά με το νέο παράρτημα σεναρίων έκθεσης όσο και σχετικά με το κυρίως κείμενο του δελτίου δεδομένων ασφαλείας που αποτελεί υποχρέωση για όλες τις επικίνδυνες ουσίες και τα μείγματα εδώ και δεκαετίες.

Οι μελέτες διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του Δικτύου ανταλλαγών για τα σενάρια έκθεσης (ENES)². Οι μελέτες αφορούσαν διάφορα στάδια στην αλυσίδα εφοδιασμού, από τους παρασκευαστές ουσιών μέχρι τους τυποποιητές μειγμάτων και τους διανομείς και χρήστες χημικών προϊόντων στη Φινλανδία, και σε πέντε βιομηχανικούς κλάδους που χρησιμοποιούν χημικά προϊόντα στην Ιταλία. Επιπλέον, στο πλαίσιο της αξιολόγησης κινδύνου στους χώρους εργασίας, συγκεντρώθηκαν οι απόψεις επιθεωρητών εργασίας σχετικά με τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας και την πιθανή χρήση του περιεχομένου τους.

Μελέτες

Διοργανώθηκαν δύο γύροι συνεντεύξεων σε επιχειρήσεις στη Φινλανδία, ο πρώτος το 2017 και ο δεύτερος στις αρχές του 2018. Συμμετείχαν τριάντα επτά επιχειρήσεις, στην πλειονότητά τους μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις. Στόχος ήταν να κατανοηθεί ο τρόπος με τον οποίο κυκλοφορούν επί του παρόντος οι πληροφορίες για τις επικίνδυνες ουσίες στην αλυσίδα εφοδιασμού, καθώς και ο βαθμός στον οποίο οι εν λόγω πληροφορίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων του κλάδου της μεταλλουργίας και της μηχανικής.

Κατά τον πρώτο γύρο συνεντεύξεων το 2017, πέραν των θεμάτων που προαναφέρθηκαν, συγκεντρώθηκαν πληροφορίες για τον βαθμό ενημέρωσης των επιχειρήσεων σχετικά με το υλικό υποστήριξης του ECHA (καθοδήγηση και εργαλεία για τους μεταγενέστερους χρήστες).

Στο πλαίσιο της έρευνας, στα τέλη του 2017 ο ECHA συνεργάστηκε και με πέντε κλαδικές ενώσεις της Φινλανδίας. Η έρευνα διενεργήθηκε συμπληρωματικά προς τις συνεντεύξεις και συγκέντρωσε παρατηρήσεις από 45 επιχειρήσεις σχετικά με τη ροή των πληροφοριών, τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να βελτιωθεί η επικοινωνία στην αλυσίδα εφοδιασμού, ενώ περιλάμβανε και ερωτήσεις σχετικά με τη διαθέσιμη καθοδήγηση και τα εργαλεία υποστήριξης των επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις τους βάσει των κανονισμών REACH και CLP. Στην έρευνα απάντησαν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διάφορα επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού, περιλαμβανομένων μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων που παρασκευάζουν ουσίες,

¹ Μεταξύ αυτών και οι ουσίες που είναι ανθεκτικές, βιοσυσσωρεύσιμες και τοξικές, άκρως ανθεκτικές και άκρως βιοσυσσωρεύσιμες, καθώς και οι ουσίες που περιλαμβάνονται στο κατάλογο υποψήφιων ουσιών.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

τυποποιούν μείγματα, διανέμουν χημικά προϊόντα ή τα χρησιμοποιούν στον κλάδο της μεταλλουργίας και της μηχανικής.

Επίσης, το ιταλικό Εθνικό Ινστιτούτο Ασφαλίσεων έναντι Ατυχημάτων στην Εργασία (INAIL) διενήργησε έρευνα σε ιταλικές επιχειρήσεις. Αντικείμενο της εν λόγω έρευνας ήταν η ροή και η ποιότητα των εκτεταμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας και ο τρόπος με τον οποίο οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτά στο πλαίσιο της αξιολόγησης κινδύνου στον χώρο εργασίας τους. Η έρευνα διενεργήθηκε σε συνεργασία με την ιταλική ομοσπονδία των χημικών βιομηχανιών και πέντε ενώσεις που καλύπτουν τους κλάδους κατεργασίας ξύλου, κλωστοϋφαντουργίας, χαρτιού και χαρτονιού, βυρσοδεψίας και πλαστικών και καουτσούκ. Συνολικά, στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2018 συμμετείχαν 683 επιχειρήσεις (κυρίως μικρομεσαίες) από τους εν λόγω πέντε κλάδους.

Στόχος των μελετών των επιθεωρητών εργασίας ήταν να κατανοηθεί ποιες πληροφορίες του εκτεταμένου δελτίου δεδομένων ασφαλείας θεωρούν οι αρχές επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας χρήσιμες για τους χρήστες χημικών προϊόντων. Εκπρόσωποι 10 επιθεωρήσεων εργασίας συμμετείχαν σε συνέντευξη στα τέλη του 2017, στην δε έρευνα την άνοιξη του 2018 ανταποκρίθηκαν 20 κράτη μέλη της ΕΕ. Η επικοινωνία με τις εν λόγω επιθεωρήσεις πραγματοποιήθηκε μέσω της Ομάδας εργασίας CHEMEX της Επιτροπής Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC).

Περίληψη των βασικών πορισμάτων και συστάσεων

Στις μελέτες προσδιορίστηκαν τέσσερις τύποι προκλήσεων.

1. Οι τελικοί χρήστες δεν είναι πλήρως ενήμεροι σχετικά με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας.
2. Οι πληροφορίες δεν διακινούνται ακόμη στα μεταγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού σύμφωνα με τα αναμενόμενα, ενώ περιορισμένη είναι και η επικοινωνία όσον αφορά τις χρήσεις στα προγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού.
3. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παραληπτών.
4. Υπάρχει έλλειψη λύσεων ΤΠ που να διευκολύνει τη διαβίβαση των πληροφοριών των σεναρίων έκθεσης μεταξύ των επιχειρήσεων.

Από τις μελέτες προκύπτει με σαφήνεια **περιορισμένη ενημέρωση των επιχειρήσεων σχετικά με τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας**, τις σχετικές κανονιστικές υποχρεώσεις και τη διαθέσιμη υποστήριξη προς τις επιχειρήσεις.

Γενικά, οι προμηθευτές χημικών προϊόντων (ιδίως οι μεγάλες επιχειρήσεις) είναι καλά ενημερωμένοι και διαθέτουν επαρκείς πόρους για τη διασφάλιση της συμμόρφωσής τους. Παρά ταύτα, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις στη Φινλανδία και την Ιταλία που λειτουργούν ως τελικοί χρήστες δεν είχαν λάβει ή δεν είχαν αντιληφθεί ότι έλαβαν εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας. Ωστόσο, οι τελικοί χρήστες των χημικών προϊόντων χρησιμοποιούν κυρίως μείγματα και η συμπερίληψη πληροφοριών σεναρίων έκθεσης στο δελτίο δεδομένων ασφαλείας του μείγματος δεν αποτελεί ακόμη συνήθη πρακτική.

Διευκρινήσεις σχετικά με τον ορθό τρόπο κοινοποίησης των πληροφοριών σεναρίων έκθεσης στο δελτίο δεδομένων ασφαλείας αναμένεται να αναπτυχθούν στο πλαίσιο της Δράσης 3 της επανεξέτασης του κανονισμού REACH. Επιπλέον, πολλοί τελικοί χρήστες χημικών προϊόντων ανέφεραν ότι δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα σεναρία έκθεσης. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει σαφώς την ανάγκη δραστηριοτήτων συνεχούς ενημέρωσης σχετικά με τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας στα τελικά στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού.

Ο ECHA έχει ήδη δημοσιεύσει πλούσιο υλικό υποστήριξης σχετικά με τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας, περιλαμβανομένων απλών οδηγιών και παραδειγμάτων για την υποστήριξη των επιχειρήσεων. Οι εν λόγω δημοσιεύσεις διατίθενται στην πλειονότητά τους στις 23 γλώσσες της ΕΕ και, ως εκ τούτου, είναι εύκολα προσβάσιμες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο για την ενημέρωσή του επί του συγκεκριμένου θέματος. Το υλικό διατίθεται στις ενότητες³ του διαδικτυακού τόπου του ECHA για τους μεταγενέστερους χρήστες. Πρακτικά παραδείγματα σχετικά με τα σενάρια έκθεσης διατίθενται στον διαδικτυακό τόπο, στην ενότητα υποστήριξης⁴.

Στις μελέτες για τη Φινλανδία και την Ιταλία, καθώς και στις μελέτες των επιθεωρητών εργασίας αναφέρθηκαν ανεπάρκειες όσον αφορά **τη ροή του εκτεταμένου δελτίου δεδομένων ασφαλείας** στην αλυσίδα εφοδιασμού. Η έκταση των σεναρίων έκθεσης που ελήφθησαν από τις επιχειρήσεις διαπιστώθηκε ότι περιορίζονταν σε ένα εύλογο όριο, δηλ. έως 30 σελίδες, χωρίς ωστόσο να φθάνουν πάντοτε στα τελικά στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού λόγω πρακτικών δυσχερειών στη διανομή τους (π.χ. λόγω των συστημάτων ΤΠ ή των μεταφράσεων). Εντούτοις, όλοι οι παράγοντες στην αλυσίδα εφοδιασμού δεν πρέπει να λησμονούν ότι αποτελεί υποχρέωση βάσει του κανονισμού REACH να διαβιβάζουν τις πληροφορίες σεναρίων έκθεσης και ότι τις εν λόγω πληροφορίες δικαιούνται να λαμβάνουν οι επιχειρήσεις σε όλα τα επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού.

Από τις μελέτες της παρούσας έκθεσης προκύπτει σαφώς ότι **η επικοινωνία στα προγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού** με τους προμηθευτές σχετικά με πληροφορίες που αφορούν τη χρήση **εξακολουθεί να είναι περιορισμένη**, καθώς και ότι η εν λόγω επικοινωνία αφορά κυρίως ζητήματα που σχετίζονται με την ταξινόμηση και τα μέσα ατομικής προστασίας. Η επικοινωνία στα προγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού με τους καταχωρίζοντες σχετικά με τις χρήσεις και τους όρους χρήσης, καθώς και η επικοινωνία με τους προμηθευτές σχετικά με την ποιότητα του εκτεταμένου δελτίου δεδομένων ασφαλείας πραγματοποιούνται *κατά περίπτωση* και, κατά κύριο λόγο, από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Τα πορίσματα των φινλανδικών και ιταλικών μελετών υποδεικνύουν ότι η ορθά δομημένη επικοινωνία θα διευκολύνει τη διοχέτευση εύληπτων πληροφοριών σχετικά με τις χρήσεις και τους όρους χρήσης στα προγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι χάρτες χρήσης που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ENES μπορούν να αποτελέσουν τη λύση για το εν λόγω ζήτημα σε επίπεδο βιομηχανικών κλάδων.

Στις μελέτες απαριθμούνταν διάφορες **ανεπάρκειες όσον αφορά την ποιότητα των εκτεταμένων δελτίων ασφαλείας**. Οι επιχειρήσεις και οι επιθεωρητές εργασίας συμφωνούν ότι τα σενάρια έκθεσης προσθέτουν αξία μόνο εάν συντάσσονται σωστά. Στις επισημανθείσες ανεπάρκειες περιλαμβάνονται η έλλειψη πληροφοριών και η ασάφεια ή ο πολύ γενικός χαρακτήρας των πληροφοριών, γεγονός που τις καθιστά μη χρήσιμες. Συνήθη ζητήματα που αναφέρθηκαν ήταν η έλλειψη εναρμονισμένης διάρθρωσης των εγγράφων, η μη συνεκτικότητα των πληροφοριών και αμφίσημη ορολογία. Επιπλέον, σύμφωνα με την έρευνα, συνήθης ήταν η έλλειψη έκδοσης των σεναρίων έκθεσης στην εθνική γλώσσα και η μερική ή ανεπαρκής ποιότητα της μετάφρασης των εκτεταμένων δελτίων ασφαλείας. Τα εν λόγω προβλήματα ποιότητας υπονομεύουν την αξία και τη χρησιμότητα των εκτεταμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας και θα πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας αναμένεται ότι θα χρησιμοποιούνται από ευρύ φάσμα επιχειρήσεων, δηλ. από επαγγελματίες τεχνίτες έως μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν ειδικά τμήματα για την ασφάλεια των χημικών προϊόντων και τη συμμόρφωσή τους προς τη νομοθεσία. Η διανομή των δελτίων δεδομένων ασφαλείας με πληροφορίες για την έκθεση σε μορφή PDF ή έντυπη μορφή αποτελεί πρόκληση υπό την έννοια ότι πρέπει να ικανοποιηθούν οι ανάγκες πληροφόρησης ομάδας ετερόκλητων παραληπτών και, ταυτόχρονα, τα έγγραφα να είναι εύκολα στον χειρισμό και εύληπτα στο

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

ευρωπαϊκό πολύγλωσσο περιβάλλον. Ως εκ τούτου, πολλές επιχειρήσεις εξέφρασαν την επιθυμία τους για **σύγχρονες λύσεις ΤΠ** που θα διευκολύνουν το έργο τους. Θα επιθυμούσαν να διαθέτουν λύσεις ΤΠ που θα τους επιτρέπουν να φιλτράρουν τις πληροφορίες που σχετίζονται με την επιχείρηση. Επιπλέον, θεωρούν ευπρόσδεκτες τις λύσεις για την ηλεκτρονική διαβίβαση των πληροφοριών από τα εισερχόμενα εκτεταμένα δελτία δεδομένων ασφαλείας στα συστήματα ΤΠ των παραληπτών. Η εισαγωγή αυτού του είδους των εργαλείων θα βελτιώσει την αποδοτικότητα του χειρισμού των πληροφοριών των δελτίων δεδομένων ασφαλείας και θα μειώσει τα σφάλματα που οφείλονται στον χρονοβόρο μη αυτόματο χειρισμό των δεδομένων.

Οι έξι μελέτες αγοράς που διενεργήθηκαν το 2017 και 2018 παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τη ροή των εκτεταμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας στην αλυσίδα εφοδιασμού και τον αντίκτυπο των σεναρίων έκθεσης στο επίπεδο του τελικού χρήστη. Ως εκ τούτου, τα πορίσματα θα διευκολύνουν τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων ENES σχετικά με την ενίσχυση της επικοινωνίας στην αλυσίδα εφοδιασμού και θα συνεισφέρουν στη Δράση 3 της επανεξέτασης του κανονισμού REACH⁵ *όσον αφορά τη χρηστικότητα και την ποιότητα των εκτεταμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας*. Ορισμένες από τις συγκεντρωθείσες πληροφορίες σχετίζονται επίσης με τις εργασίες ανάπτυξης, στο πλαίσιο της Δράσης 12.1 της επανεξέτασης του κανονισμού REACH, *σχετικά με τη διασύνδεση του κανονισμού REACH με τη νομοθεσία για την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία*, καθώς και στο πλαίσιο της Δράσης 14 της επανεξέτασης του κανονισμού REACH *σχετικά με την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων*.

Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο του ECHA, στην ενότητα για τη Δράση 3 της επανεξέτασης του κανονισμού REACH στη διεύθυνση:

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

EUROPEAN CHEMICALS AGENCY
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINLAND
ECHA.EUROPA.EU